

Upsala Nya Tidning 21 mars 2022

Klimatorättvisan måste upp på bordet

Vi behöver tala mer om klimatorättvisan. Eller med andra ord klimatojämligheten. Klimatkrisen kräver att vi svenskar kraftfullt minskar våra utsläpp av växthusgaser. Nästan alltid handlar det om hur mycket genomsnittssvensken, alltså självaste Medelsvensson, måste dra ner på sina koldioxidutsläpp de närmaste decennierna. Det som sällan kommer på tal är att utsläppen av växthusgaser är ojämnt fördelade i samhället. De mest välbärgade släpper ut allra mest.

Den internationella organisationen Oxfam som arbetar med fattigdomsbekämpning, har satt siffror på denna klimatojämlighet. Koldioxidutsläppen från svenskarnas konsumtion, både nationella och importerade, har beräknats för olika inkomstgrupper. Ett par exempel: I gruppen med allra högst inkomst, (här en procent av befolkningen), släpper i genomsnitt varje person ut 9 gånger mer koldioxid än den som tillhör den fattigare halvan av befolkningen. Under den undersökta tidsperioden 1990 – 2015 gjordes vissa utsläppsminskningar, men vilka stod för den största ansträngningen? Jo, i den halva av befolkningen med lägst inkomst hade utsläppen minskat med 26 procent per person 2015 jämfört med 1990. De med allra högst inkomst hade bara dragit ner sina konsumtionsutsläpp med 3 % per person (och det från en väldigt hög nivå).

Det är utrikes flygresor och stora, bensintörstiga bilar som sticker ut i de välbeställdas mastiga koldioxidbudget. Oxfam föreslår Avgift och Utdelning som ett effektivt styrmedel för att både minska koldioxidutsläppen och låta förorenaren betala. Förslaget tar upp avgift på koldioxidutsläpp från utrikesflyg, stora avgasbilar, motorbåtar och även kött. Sedan ska alla intäkter delas ut i lika delar till hela befolkningen. Låginkomsttagare gynnas eftersom deras koldioxidutsläpp är mycket mindre. Systemet är infört i Kanada och här i Sverige arbetar Klimatsvaret för Avgift och Utdelning i vägtrafiken.

Så politiker, dra inte alla över en kam utan se till att de med största utsläppen får göra grovjobbet i klimatomställningen.